

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U004840

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 25-08-2026

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Юник Ростислав Юрійович

2. Rostyslav Y. Yunyk

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 025

Назва наукової спеціальності: Музичне мистецтво

Галузь / галузі знань: культура і мистецтво

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Музичне мистецтво

Дата захисту: 31-08-2026

Спеціальність за освітою: Музичне мистецтво

Місце роботи здобувача: Організація відсутня

Код за ЄДРПОУ: 0000000000

Місцезнаходження: 00000, Київ, 00000, Україна

Форма власності: Змішана

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 15947

Повне найменування юридичної особи: Львівська національна музична академія імені М.В. Лисенка

Код за ЄДРПОУ: 02214225

Місцезнаходження: Вул.Нижанківського, Львів, 79005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Львівська національна музична академія імені М.В. Лисенка

Код за ЄДРПОУ: 02214225

Місцезнаходження: Вул.Нижанківського, Львів, 79005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 18.07.43, 18.07.49, 18.07.65

Тема дисертації:

1. Семантика кларнетового звучання в українській ансамблевій музиці XX століття
2. Semantics of clarinet sound in Ukrainian ensemble music of the 20th century

Реферат/анотація:

1. Дисертацію присвячено комплексному аналізу ансамблевих творів українських композиторів з участю кларнета в контексті дефініції образно-звукових семантичних значень інструмента. Камерно-інструментальна музика в XX столітті набула надзвичайної інтенсивності та багатогранності розвитку у різноманітних жанрових сферах. Продовжуючи традиції минулого, в українській ансамблевій культурі значно розширилась та збагатилась не лише палітра виразових можливостей традиційних форм камерного музикування, але й активно апробуються та впроваджуються нові типи та принципи. Не є винятком й ансамблі з використанням духових інструментів, зокрема кларнета. Зберігаючи і розвиваючи традиції минулого, у XX ст. цей вид ансамблевої музики здобув вагомий статус в сфері камерно-інструментальної творчості. Як доволі поширене явище в світовій музичній культурі – у творчості віденських класиків, у природній для кларнета мелодійній функції кларнета в творах композиторів доби романтизму, у новизні трактування його тембрових можливостей в музиці XX століття – ансамблі з участю кларнета зайняли гідне місце й в українській композиторській творчості та виконавстві. Вивчення та осмислення камерно-

інструментальних жанрів ансамблевої музики з використанням духових інструментів залишається не дослідженим в українському музикознавстві. Майже не існує наукових розробок, які б окреслювали роль індивідуального темброво-виражального комплексу окремого інструмента в ансамблевій музиці. Дослідження цієї проблеми дозволить не лише визначити характер та аспекти ансамблевих темброво-акустичних співвідношень духових інструментів, але й глибше та ґрунтовніше осмислити можливості та нові виразові сегменти їх звучання, зокрема семантичні якості кларнета в музиці ХХ століття та виокремити ці властивості у національному вимірі. В українській музичній культурі минулого століття з'явилося багато сольних творів різних жанрів для кларнета, його інтенсивно використовували в різноманітних ансамблевих поєднаннях. Це викликає потребу систематизації та загальної характеристики ансамблевих структур для духових інструментів, локалізації ролі одного з найбільш цікавих з них у цій сфері – кларнета. З огляду на високий ступінь удосконалення технічно-виконавських можливостей інструмента, особливо на сучасному етапі розвитку музичної культури, постає необхідність осмислити, дослідити та узагальнити досвід світового та українського кларнетового мистецтва в аспекті значення кларнета в камерно-інструментальних жанрах, що сприятиме удосконаленню ансамблевої гри на духових інструментах, інспіруватиме до систематизації та визначення стильових виконавських орієнтирів в царині кларнетового виконавства. Актуальність теми роботи зумовлена відсутністю спеціальних теоретичних досліджень української камерно-ансамблевої композиторської творчості з використанням кларнета, а також значущістю та недослідженістю композицій українських композиторів для камерних ансамблів з участю кларнета з точки зору трактування виражальних можливостей інструмента, семантики його звучання в творах української ансамблевої музики, нерідко пов'язаної з розвитком виконавських технік, та виявів експериментувань над його звуковим потенціалом. Мета дослідження полягає в комплексному системному аналізі ансамблевих творів українських композиторів з участю кларнета в контексті дефініції звукових образносемантичних значень інструмента в різноманітних ансамблевих складах. Досягнення поставленої мети потребувало виконання наступних завдань, а саме: здійснення екскурсу в історію виникнення і вдосконалення кларнета та його використання в академічній композиторській творчості; дослідження значення функцій кларнета у позаакадемічній виконавській творчості як учасника ансамблів музичних мистецтв етнічного походження; визначення основних стильових констант творів українських композиторів в контексті жанрової семантики та індивідуалізації творчих ролей кларнета; систематизацію типів програмності ансамблевих творів з кларнетом та хронологічних періодів еволюції його використання в творчості українських композиторів і представників української діаспори. Об'єктом дослідження є камерно-ансамблева творчість українських композиторів з кларнетом. Предмет дослідження – семантичні властивості кларнетового звучання в контексті його поєднання з іншими інструментами в українській ансамблевій музиці ХХ століття. Методологія дослідження ґрунтується на міждисциплінарній інтеграції наукових принципів музикознавства, культурології, філософії та історії музичної культури. Основними методами, застосованими в дисертації стали історико-стильовий, пошуковий, компаративний, аналітичний, музикознавчий, системно-структурний, а також використання аксіологічного підходу.

2. The dissertation is devoted to a comprehensive analysis of ensemble works by Ukrainian composers with the participation of the clarinet in the context of defining the image and sound semantic meanings of the instrument. Chamber and instrumental music in the 20th century has acquired extraordinary intensity and multifaceted development in various genre areas. Continuing the traditions of the past, not only the palette of expressive possibilities of traditional forms of chamber music has significantly expanded and became enriched in Ukrainian ensemble culture, but new types and principles are also actively being tested and implemented. Ensembles using wind instruments, in particular the clarinet, are no exception. Preserving and developing the traditions of the past, in the 20th century this type of ensemble music gained a significant status in the field of chamber and instrumental creativity. As a fairly widespread phenomenon in world musical culture – in the work of the Viennese classics, in the natural melodic function of the clarinet in the works of composers of the Romantic era, in the novelty of the interpretation of its timbre possibilities in the music of the 20th century – ensembles with the participation of the clarinet have taken a worthy place in Ukrainian composers' work and performance. The study

and understanding of chamber and instrumental genres of ensemble music using wind instruments remains unexplored in Ukrainian musicology. There are almost no scientific studies that would outline the role of the individual timbre and expressive complex of a separate instrument in ensemble music. The research on this problem will allow not only to determine the nature and aspects of ensemble timbreacoustic relationships of wind instruments, but also to more deeply and thoroughly comprehend the possibilities and new expressive segments of their sound, in particular the semantic qualities of the clarinet in the music of the 20th century and to single out these properties in the national dimension. In the Ukrainian musical culture of the last century, many solo works of various genres for the clarinet appeared; it was intensively used in various ensemble combinations. This causes the need for systematization and general characteristics of ensemble structures for wind instruments, localization of the role of one of the most interesting of them in this area – the clarinet. Given the high degree of improvement of the technical and performance capabilities of the instrument, especially at the current stage of development of musical culture, there is a need to comprehend, research and generalize the experience of world and Ukrainian clarinet art in terms of the significance of the clarinet in chamber and instrumental genres, which will contribute to the improvement of ensemble playing on wind instruments, inspire the systematization and definition of stylistic performance guidelines in the field of clarinet performance. The relevance of the topic of the paper is due to the lack of special theoretical studies of Ukrainian chamber and ensemble composers' works using the clarinet, modern performance, as well as the significance and lack of research of compositions by Ukrainian composers for chamber ensembles with the participation of the clarinet from the point of view of interpreting the expressive capabilities of the instrument, the semantics of its sound in Ukrainian ensemble music and manifestations of experimentation with its sound potential. The purpose of the study is a comprehensive analysis of ensemble works by Ukrainian composers with the participation of the clarinet in the context of defining its sound semantic meanings. Achieving the set goal required the following objectives, namely: making an excursus into the history of the emergence and improvement of the clarinet and its use in academic composers' work; researching the significance of the clarinet's functions in non-academic performing work as a member of musical arts ensembles of ethnic origin; determining the main style constants of the works of Ukrainian composers in the context of genre semantics and individualization of the creative roles of the clarinet; systematizing the types of programmaticity of ensemble works with the clarinet and chronological periods of the evolution of its use in the work of Ukrainian composers and representatives of the Ukrainian diaspora. The object of the research is the chamber and ensemble work of Ukrainian composers with the clarinet. The subject of the research is the semantic properties of the clarinet sound in Ukrainian ensemble music of the 20th century.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Новий напрямок у науці і техніці

Публікації:

- Юник Р. Специфіка тембральної семантики кларнета в творчості українських композиторів XX – початку XXI століття. Молодь і ринок. № 7-8 (239-240). 2025. С. 183 -188.
- Юник Р. Кларнет як носій культурної пам'яті в українській ансамблевій музиці XX століття: семантичні виміри звучання та їх взаємодія з історією. Сучасний мистецький простір як код митця: філософсько-культурологічний аспект: колективна монографія. Київ: Національна музична академія України імені П.І. Чайковського, 2025. С. 208-214.

- Юник Р. Жанрова семантика в «Suite Nostalgique» для кларнета і фортепіано Тараса Ященка. Часопис Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. № 1 (66). 2025. С. 60–73.
- Специфіка моногенних (однотембрових) кларнетових ансамблів. Міжнародний науковий форум Музикознавчий універсум молодих 1 березня 2023 р. Львів, 2023. С. 98–101.
- Особливості використання кларнету як ансамблевої одиниці у клезмерських ансамблях. III Міжнародна молодіжна науково-творча конференція імені Стефанії Павлишин, Міжнародний мистецький форум «Симбіоз ідей», Львів, 2023 р.
- Семантичні коди ностальгії в «Suite Nostalgique» Тараса Ященка: кларнетово-фортепіанний діалог. Міжнародна наукова конференція студентів та молодих дослідників «Культура і мова в сучасному багатомовному та багатовекторному дискурсі. Ужгород, 2024 р.
- Кларнет у сучасній українській музиці як голос пам'яті, боротьби та надії. IV Міжнародна молодіжна науково-творча конференція імені Стефанії Павлишин. Львів, 2025 рік.
- Актуальні питання вивчення церковної музики різних християнських традицій. II Міжнародна науково-практична конференція «Духовна музика: теорія, історія, практика. Львів, 2025 р.
- Семантика звучання кларнета як феномену культурної пам'яті в українській ансамблевій музиці XX століття. Міжнародна наукова конференція Сучасний мистецький простір як код митця: філософськокультурологічний аспект. Київ, 2025 р.
- Виконавські особливості «Гуцульського триптиху» для кларнета соло Володимира Носова. V Міжнародна молодіжна науково-творча конференція імені Стефанії Павлишин. Львів, 2026 р.

Наукова (науково-технічна) продукція: джерельну базу склали аудіо- і відеозаписи, рукописні та видані партитури, інтернет-джерела, які в сукупності визначили ступінь дослідження проблематики.

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Посікіра-Омельчук Наталія Миколаївна
2. Nataliia M. Posikira-Omelchuk

Кваліфікація: к. мист., доцент, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9011-2676

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Львівська національна музична академія імені М.В. Лисенка

Код за ЄДРПОУ: 02214225

Місцезнаходження: Вул.Нижанківського, Львів, 79005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шаповалова Людмила Володимирівна
2. Liudmyla Shapovalova

Кваліфікація: д.мист., професор, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9407-7337

Додаткова інформація: Web of Science ResearcherID AAY-8135-2021

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Путятницька Ольга Вікторівна
2. Olha V. Putiatytska

Кваліфікація: к. мист., доц., 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9897-705X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна музична академія України імені П. І. Чайковського

Код за ЄДРПОУ: 02214188

Місцезнаходження: вул. Архітектора Городецького 1-3/11, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури та інформаційної політики України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Антонюк Ірина Миколаївна
2. Iryna M. Antoniuk

Кваліфікація: к. мист., доцент, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Львівська національна музична академія імені М.В. Лисенка

Код за ЄДРПОУ: 02214225

Місцезнаходження: Вул.Нижанківського, Львів, 79005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кияновська Любов Олександрівна

2. Liubov O. Kyuanovska

Кваліфікація: д. мист., професор, 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Львівська національна музична академія імені М.В. Лисенка

Код за ЄДРПОУ: 02214225

Місцезнаходження: Вул.Нижанківського, Львів, 79005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради

Новакович Мирослава Олександрівна

Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні

Новакович Мирослава Олександрівна

Відповідальний за підготовку
облікових документів

Ластовецька-Соланська Зоряна Миколаївна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності

Юрченко Тетяна Анатоліївна